

**Методичні рекомендації
щодо організації навчання здобувачів освіти
у математичній освітній галузі
у 2024-2025 н.р.**

Організація освітнього процесу з математики в 5-11-х класах закладів загальної середньої освіти у 2024-2025 навчальному році, в умовах правового режиму воєнного стану, здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту» [6], «Про повну загальну середню освіту» [7], із гарантуванням безпечних умов навчання для всіх учасників освітнього процесу.

Освітній процес з математики у 2024-2025 навчальному році, в умовах правового режиму воєнного стану, реалізується залежно від безпекової ситуації в кожному населеному пункті: в очному, дистанційному або у змішаному (очно-дистанційному) форматі.

У разі організації освітнього процесу з математики в 5-11-х класах у дистанційному форматі навчання в умовах воєнного стану, рекомендуємо здійснювати його за допомогою технологій дистанційного та змішаного навчання, відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України 08.09.2020 № 1115 «Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти») [12], Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти») [13].

Окрім цього, рекомендуємо вчителям математичної освітньої галузі до використання у роботі методичні рекомендації «Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності / за ред. І. В. Удовиченко. Суми: НВВ КЗ СОІППО, 2021. 198 с. [3] (<https://cutt.ly/Enl11Xd>) та добірку корисних застосунків, що розміщено на сайті Сумського ОІППО у рубриці «Сторінка методиста» (тека «Учителю математики», вкладка «Навчання математики в умовах воєнного стану») (<http://surl.li/ubxvv>).

Необхідною умовою організації освітнього процесу з математики в умовах воєнного стану є виконання Указу Президента України Володимира Зеленського від 16.03.2022 № 143/2022 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання» [8], дотримання сигналів оповіщення та послідовності безпекових дій здобувачами освіти закладів загальної середньої освіти.

Із метою подолання освітніх трат, рекомендуємо використовувати можливості:

- платформи «Всеукраїнська школа онлайн» (<https://lms.e-school.net.ua/>);
- бази ресурсів (відео, дидактичні матеріали, інструменти) платформи «УМІТИ» (<https://umity.in.ua/resources/>);

- освітнього ресурсу МійКлас (<http://surl.li/ulucy>);
- платформи Class Dojo (<https://www.classdojo.com/>);
- платформи Learning.ua (<https://learning.ua/>);
- онлайн тренажера з математики «Новатіка» (<https://novatika.org/uk/>);
- цифрового математичного ресурсу Matific (<http://surl.li/ufsfx>).

5 клас

Навчання учнів 5-х класів у 2024-2025 навчальному році здійснюється за Державним стандартом базової середньої освіти [2], Типовою освітньою програмою для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти [16], обраними вчителями модельними навчальними програмами (математична освітня галузь) (<http://surl.li/ufsfib>), на засадах компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого, особистісно орієнтованого підходів, у контексті положень Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [4].

Навчання математики в 5-х класах підпорядковано меті математичної освітньої галузі, визначеній у Державному стандарті базової середньої освіти [2], а саме:

- розвиток особистості учня, засобами формування математичної компетентності, у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями, – для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності, упродовж життя, що охоплює засвоєння системи знань, удосконалення вмінь розв'язувати математичні та практичні задачі;
- розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості;
- розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

Акцентуємо увагу: під час планування освітньої діяльності учнів 5-х класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання, для реалізації математичної освітньої галузі, – необхідно послуговуватися наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти») [17].

Організація освітнього процесу з математики у 5-х класах у 2024-2025 навчальному році здійснюється за 7 модельними навчальними програмами, що мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти» [9], зі змінами, унесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 10.08.2021 № 898 «Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795» [10], від 29.09.2021 № 1031 «Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795») [11], зокрема:

– модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Бурда М.І., Васильєва Д.В.) (<https://cutt.ly/qKFmYdH>);

– модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Василишин М.С., Милянник А.І., Працьовитий М.В., Простакова Ю.С., Школьний О.В.) (<https://cutt.ly/НKFmbzX>);

– модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.) (<https://cutt.ly/1KFmHag>);

– модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.) (<https://cutt.ly/eKFmBWU>);

– модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Беденко М.В., Клочко І.Я., Кордиш Т.Г., Тадеєв В.О.) (<https://cutt.ly/eKFm79m>);

– модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Скворцова С.О., Тарасенкова Н.А.) (<https://cutt.ly/iKFQCa8>);

– модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Радченко С.С., Зайцева К.С.) (<https://cutt.ly/АКFWvKg>).

Електронні версії підручників з математики для 5-х класів розміщено на сайті Інституту модернізації змісту освіти» (<http://surl.li/ucdfc>).

Зазначаємо, що методичні рекомендації щодо заповнення сторінок класного журналу в 5-х класах (математична освітня галузь) подано у додатку 2 до листа Сумського ОІППО від 28.10.2022 № 463/11-10 «Методичні рекомендації щодо заповнення сторінок класного журналу в 5 класах НУШ» (<http://surl.li/fcldz>) [5].

6 клас

У 2024-2025 навчальному році учні 6-х класів закладів загальної середньої освіти продовжуватимуть навчання математики за раніше обраними вчителями модельними навчальними програмами (модельна навчальна програма має бути реалізована протягом повного адаптаційного циклу навчання).

Нагадуємо, що на основі модельної навчальної програми, учитель має розробити навчальну програму, що буде затверджена на педагогічній раді закладу освіти.

Акцентуємо увагу: під час планування освітньої діяльності для учнів 6-х класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання, для реалізації математичної освітньої галузі, – необхідно послуговуватися наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти») [16].

Із метою дієвої допомоги, для вчителів математики у рубриці «Куферок

корисних застосунків НУШ» на сайті Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у розділі «Інформаційні матеріали для нової української школи (6 клас)» (вкладка «Математична освітня галузь») розміщено навчально-методичні матеріали програмового та навчального контенту для 6-х класів (<http://surl.li/ucdrh>), де систематизовано модельні навчальні програми та навчально-методичне забезпечення для зручного використання у роботі.

Наголошуємо, що під час вибору змісту, методів і форм навчання, необхідно орієнтуватися на заплановану мету й прогнозований очікуваний результат спільної діяльності учнів.

Із метою формування в учнів ключових компетентностей, зазначених у додатку 7 «Математична освітня галузь. Компетентнісний потенціал» Державного стандарту базової середньої освіти [2] і спільних для них наскрізних умінь учнів, рекомендуємо використовувати засоби візуалізації, відповідно до вікових особливостей учнів 6-х класів, із урахуванням когнітивних особливостей, сучасного цифрового покоління:

- інфографіку (Piktochart (<http://piktochart.com/>), Visual.ly (<http://visual.ly/>), Venngage (<http://venngage.com/>), Easel.ly (<http://www.easel.ly/>);
- ментальні карти (MindMeister (<https://www.mindmeister.com/>), Mindomo (<https://www.mindomo.com/>);
- програми динамічної математики GeoGebra (<http://www.geogebra.org/>);
- графічний онлайн калькулятор Desmos (<http://surl.li/umqut>).

7 клас

У 2024-2025 навчальному році учні 7-х класів закладів загальної середньої освіти розпочинають цикл базового предметного навчання. Реалізація змісту математичної освітньої галузі буде здійснюватися за навчальними предметами: «Алгебра», «Геометрія» або інтегрований курс «Математика».

Під час планування освітньої діяльності для учнів 7-х класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання, для реалізації математичної освітньої галузі, – необхідно послуговуватися наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти») [16].

Для реалізації змісту навчального предмета «Алгебра» авторськими колективами створено 4 модельні навчальні програми :

- модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.) (<http://surl.li/uceps>);
- модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.) (<http://surl.li/uceqz>);
- модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Бурда М.І., Тарасенкова Н.А., Васильєва Д.В.) (<http://surl.li/uceru>);

– модельна навчальна програма «Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Білянina О.Я., Білянin Г.І., Семчук А.Р., Плащук О.Г., Мар'янчук О.Т., Рябий С.І.) (<http://surl.li/ucesq>).

Для реалізації навчального предмета «Геометрія» авторськими колективами створено 6 модельних навчальних програм:

– модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.) (<http://surl.li/ucexf>);

– модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Бурда М.І., Тарасенкова Н.А., Васильєва Д.В.) (<http://surl.li/ucexo>);

– модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.) (<http://surl.li/uceyc>);

– модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Панченко С.Ю.) (<http://surl.li/uceys>);

– модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Генденштейн Л.Е., Жемчужкіна Г.В.) (<http://surl.li/ucezi>);

– модельна навчальна програма «Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Білянina О.Я., Білянin Г.І., Семчук А.Р., Плащук О.Г., Мар'янчук О.Т., Рябий С.І.) (<http://surl.li/ucezr>).

Для реалізації інтегрованого курсу «Математика. 7-9 класи» авторськими колективами створено 2 модельні навчальні програми:

– модельна навчальна програма «Математика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Васишин М.С., Милянuk А.І., Працьовитий М.В., Простакова Ю.С., Школьнік О.В.) (<http://surl.li/ucfbd>);

– модельна навчальна програма «Математика. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.) (<http://surl.li/ucfbo>).

Зміст модельних навчальних програм математичної освітньої галузі для 7-9-х класів (базовий предметний цикл навчання) забезпечує наступність між модельними навчальними програмами для 5-6-х класів, гнучкий перехід учнів від адаптаційного до базового предметного навчання.

Модельні навчальні програми «Алгебра», «Геометрія» та інтегрованого курсу «Математика» для 7-9-х класів розміщено на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України (<http://surl.li/ucffu>) та Інституту модернізації змісту освіти (<http://surl.li/ucfgn>).

Звертаємо увагу, що по завершенню циклу базового предметного навчання (9 клас), в учнів мають бути сформовані, на певному рівні, 4 групи обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, що зазначені у Державному стандарті базової середньої освіти (додаток 8), а саме:

– досліджує проблемні ситуації та виокремлює проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;

– моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії, плани дій для

розв'язання проблем;

- критично оцінює процес і результат розв'язання проблем;
- розвиває математичне мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіє математичною мовою [2].

Оцінювання навчальних досягнень учнів 7-х класів з математичної освітньої галузі орієнтовано на визначені Державним стандартом базової середньої освіти [2] ключові компетентності та наскрізні вміння (додаток 7 Державного стандарту базової середньої освіти), вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів (додаток 8 Державного стандарту базової середньої освіти), визначені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу [2].

Модельними навчальними програмами (математична освітня галузь) визначено застосування формульованого оцінювання з одночасним використанням результатів поточного та підсумкового оцінювання, із формульованою метою – задля надання й отримання зворотного зв'язку щодо успіху та рівня складності завдань, визначення подальших освітніх цілей і коригування навчання з орієнтацією на виявлені потреби учнів.

Під час оцінювання учнів із математики в 7-х класах варто орієнтуватися на опис інструментарію оцінювання у Типовій освітній програмі для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти [16].

8-11 класи

У 2024-2025 навчальному році організація освітнього процесу з математики у 8-9-х класах та 10-11-х класах здійснюватиметься за Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти [1] та навчальними програмами:

– 8-9 класи – «Математика 5-9 класів. Навчальна програма для учнів загальноосвітніх навчальних закладів» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів») (<http://surl.li/ucgvm>) [14];

– 8-9 класи (поглиблене вивчення) – «Математика 5-9 класів. Навчальна програма для поглибленого вивчення математики в 8-9 класах загальноосвітніх навчальних закладів» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів») (<http://surl.li/ucgvm>) [14];

– 10-11 класи – «Навчальна програма з математики (алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту» (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407 «Про надання грифу Міністерства освіти і науки України навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти») (<http://surl.li/ucgwh>) [15];

– 10-11 класи (профільний рівень) – «Навчальна програма з математики для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Профільний рівень» (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407 «Про надання

грифу Міністерства освіти і науки України навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти» (<http://surl.li/ucgwh>) [15].

Навчальні програми розміщені на офіційних сайтах: Міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua>); Інституту модернізації змісту освіти (<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>).

Розподіл годин на вивчення математики у 8-9-х класах здійснюється відповідно до навчального плану Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» [17]: у 8-9-х класах – 4 год./тижд. (2 години на вивчення алгебри та 2 години на вивчення геометрії), у 8-9-х класах (поглиблене вивчення) – 8 год./тижд. (5 годин – на вивчення алгебри та 3 години – на вивчення геометрії).

Розподіл годин на вивчення математики у 10-11-х класах здійснюється відповідно до навчального плану Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» [18]: математика (рівень стандарту) (алгебра і початки аналізу та геометрія) – 3 год./тижд. (I семестр – 2 години на вивчення геометрії та 1 година на вивчення алгебри і початки аналізу, II семестр – 1 година на вивчення геометрії та 2 години на вивчення алгебри і початки аналізу); математика (профільний рівень) – 9 год./тижд. (6 годин на вивчення алгебри і початки аналізу та 3 години на вивчення геометрії).

Із метою формування математичної компетентності в учнів, у процесі навчання математики, рекомендуємо педагогічно виправдано й обґрунтовано використовувати моделі змішаного навчання: ротаційна модель (ротація за станціями, ротація за лабораторіями, «перевернутий клас», індивідуальна ротація), гнучка модель, модель самостійного змішування, поглиблена віртуальна модель.

Реалізація курсів за вибором та факультативів здійснюється за рахунок варіативної складової навчальних планів Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти II, III ступеня [17], [18]. Перелік навчальних програм факультативів і курсів за вибором з математики подано за покликанням – <http://surl.li/acdcs>.

Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання у закладах загальної середньої освіти у 2024-2025 навчальному році, розміщено за покликанням – <http://surl.li/acdcs>.

Наголошуємо, що електронні версії підручників з математики для 8-11-х класів розміщено на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України (<http://surl.li/bsifs>) та Інституту модернізації змісту освіти» (<http://surl.li/bsifs>). Із інформаційними матеріалами з математики (навчальні програми, підручники, посібники, онлайн ресурси) можна ознайомитися на офіційному сайті

КЗ СОІППО в розділі «Куферок корисних застосунків» (<http://surl.li/hhkvf>).

У разі дистанційного навчання, рекомендуємо до використання у роботі методичні рекомендації «Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності / за ред. І. В. Удовиченко. Суми: НВВ КЗ СОІППО, 2021. 198 с. [3].

Акцентуємо увагу, що специфіка вивчення змісту навчальних предметів (алгебра, геометрія, алгебри і початки аналізу) освітньої галузі «Математика» у 8-11-х класах у 2024-2025 навчальному році залишаються без суттєвих змін, чинними залишаються методичні рекомендації Сумського ОІППО 2021-2023 років, щодо реалізації навчальних програм, що розміщено на сайті Сумського ОІППО у рубриці «Мобільна сторінка методиста» тека «Учителю математики» (<http://surl.li/uchgo>).

Використані та основоположні джерела

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 2392 (у редакції від 26.02.2023 №143). URL: <http://surl.li/ucbsu> (дата звернення: 30.05.2024).

2. Державний стандарт базової середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://cutt.ly/OXpTocf> (дата звернення: 30.05.2024).

3. Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності : методичні рекомендації / за ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2021. 198 с. URL: <https://cutt.ly/OZNoSdE> (дата звернення: 30.05.2024).

4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://cutt.ly/PXrsKAs> (дата звернення: 30.05.2024).

5. Методичні рекомендації щодо заповнення сторінок класного журналу в 5 класах НУШ : лист Сумського ОІППО від 28.10.2022 № 463/11-10. URL: <http://surl.li/fcldz> (дата звернення: 30.05.2024).

6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://surl.li/ixnq> (дата звернення: 31.05.2024)

7. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://cutt.ly/gXpTncj> (дата звернення: 30.05.2024).

8. Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України : Указ Президента України Володимира Зеленського від 16.03.2022 № 143/2022. URL: <http://surl.li/ucbug> (дата звернення: 30.05.2024).

9. Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795. URL: <http://surl.li/ucbux> (дата звернення: 30.05.2024).

10. Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795 : наказ Міністерства освіти і науки України від 10.08.2021 № 898. URL: <http://surl.li/ufsrh> (дата звернення: 30.05.2024).

11. Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795 : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.09.2021 № 1031. URL: <http://surl.li/ufstc> (дата звернення: 30.05.2024).

12. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України 08.09.2020 № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text> (дата звернення: 30.05.2024).

13. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text> (дата звернення: 30.05.2024).

14. Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів : наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. URL: <http://surl.li/ucgvn> (дата звернення: 30.05.2024).

15. Про надання грифу Міністерства освіти і науки України навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407. URL: (<http://surl.li/ucgwh>) (дата звернення: 30.05.2024).

16. Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 (зі змінами). URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/80696/ (дата звернення: 14.08.2024).

17. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0405729-18#Text> (дата звернення: 30.05.2024).

18. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0408729-18#Text> (дата звернення: 30.05.2024).

Завідувач навчально-методичного відділу
координації освітньої діяльності та
професійного розвитку Сумського ОШПО

О.П. Сердюк

(Підпис наявний в оригіналі)